

Gewasbescherming en omwonenden, wie of wat bepaalt?

Debat KNPV Wageningen, 21 mei 2014.

Mijn naam is Rodina Fournell. Ik ben uitgenodigd, wat ik erg waardeer, als lid van stichting Bollenboos. Wij zijn gesitueerd in Drenthe. Ons ontstaan is voortgekomen uit de in onze regio oprukkende lelieteelt, de reizende bollenkraam, die voor het landschap nadelige gevolgen heeft, maar die vooral ook de aandacht trekt door het overvloedige en veelvuldige gebruik van bestrijdingsmiddelen. Deze intensieve teelt verstaat zich in veel gevallen slecht met het veilig wonen, werken en recreëren dat ook ruimte nodig heeft.

Gewasbescherming en omwonenden, wie of wat bepaalt? Het antwoord op die vraag is op dit moment: U. En met U doel ik op de hier aanwezigen die zich rekenen tot de agrarische en agrochemische sector.

1. Wij bepalen in elk geval helemaal niks.

Hooguit in abstracte zin, op het moment dat we naar de stembus gaan, maar zoals we zien heeft dat op bestuurlijk niveau tot nu toe nog niet de uitwerking gehad dat burgers beter beschermd worden tegen blootstelling aan bestrijdingsmiddelen. In concreto bepalen wij niks. Het is U niet ontgaan -zo blijkt ook uit uw initiatief deze dag te organiseren- dat burgers een sterke en sterk groeiende behoefte hebben aan meer zeggenschap inzake gebruik van bestrijdingsmiddelen. Niet alleen zijn wij als burgers kritisch over residuen op ons voedsel en de totstandkoming van de normen daarbij, maar ook willen we niet langer onwetend en onbeschermd worden blootgesteld aan bestrijdingsmiddelen in onze directe leefomgeving en onkundig worden gehouden over de consequenties daarvan voor onze gezondheid op korte en lange termijn. De belangen van de steeds zichtbaarder wordende groep omwonenden vertegenwoordigen wij als stichting Bollenboos.

Wat was tot nu toe het antwoord op onze dringende vraag?

Een advies van de Gezondheidsraad, waarin wordt gesteld dat de risico's voor omwonenden niet bekend zijn, nooit in kaart werden gebracht en dat onderzoek nodig is. Daarnaast het advies van deze zelfde Gezondheidsraad om reeds toegelaten middelen tegen het licht te houden, waarbij dan WEL wordt gelet op mogelijke schadelijke effecten voor de omwonenden en niet-professionele passanten. Mooi, wij juichen dit toe en zijn blij met dit beetje schot in de zaak na 14 jaar werk! Verder horen we nog steeds veel holle frasen van de sector. Communicatie wordt daarbij als toverwoord beschouwd. Communicatie tussen boer en burger die ons van onze onwetendheid moet verlossen en het *'level playing field'* voor de Nederlandse boer moet garanderen. Wij worden gezien als een categorie mensen die zich onnodig zorgen maakt, overgevoelig is voor de aanblik van de veldspuit, die beter geïnformeerd moet worden en die oog moet hebben voor de belangen van de telers. En wat is het antwoord van de sector: ja juist, beter overleg, meer communicatie... Wij zien dat wezenlijk anders en we willen u dan ook graag het volgende meegeven.

2. U denkt dat wij ons beklagen over overlast, terwijl wij denken in termen van risico.

Wij willen de risico's concreet in beeld hebben. U rept van onze onwetendheid, wij constateren dat er vooral onwetendheid bestaat over de veiligheid van bestrijdingsmiddelen. Onwetendheid bij de toelater, de toepasser van bestrijdingsmiddelen en ook bij de wetgever. Die onwetendheid bestaat in het over het hoofd zien van de blootstelling aan bestrijdingsmiddelen waar omwonenden van akkers dagdagelijks mee te maken hebben. In hun eigen huis, in hun eigen tuin,

in hun eigen school, dorp en straat.

3. U weet net zoveel over de risico's als wij: weinig tot niets, omdat de blootstelling van omwonenden nog nooit werd onderzocht.

We zitten in hetzelfde schuitje en hebben bij gebrek aan feitelijke kennis niet genoeg grond voor effectieve communicatie. Uw sector wil ons iets uitleggen, wij vinden het nodig dat u iets legitimeert. Wij vinden dat bestrijdingsmiddelen pas gebruikt kunnen worden als duidelijk is dat er geen gezondheidsrisico's zijn, ook niet voor de zo pluriforme groep van omwonenden, waaronder opgroeiende kinderen en mensen met een zwakkere gezondheid. Zij moeten op zijn minst een veilig thuis hebben. Vergelijk de culturele sector die door economische, maar vooral ook maatschappelijke dwang werd aangezet tot het legitimeren van haar werkelijk belang. Dat is de tendens waar u mee te maken hebt. Waarom doet u wat u doet en weet u wel zeker dat het niet anders kan. Is het wel legitiem? Is het nog wel uit te leggen dat uitgerekend in dit enorm dichtbevolkte land een zo intensieve landbouwpraktijk overheerst? De evidentie is minder groot dan U wellicht aanneemt. Per slot van rekening heeft de landbouwsector vergaande invloed op de kwaliteit van de openbare ruimte en andermans private ruimte.

4. Bestrijdingsmiddelen houden zich niet aan perceelgrenzen.

Oplossingen op korte termijn zien wij in ruimtelijke maatregelen die een fysieke afstand scheppen tussen akkers waarop bestrijdingsmiddelen worden gebruikt en gevoelige bestemmingen zoals scholen en bewoning. Een oproep dus aan politici en bestuurders om de hun beschikbare instrumenten in te zetten om mitigerende maatregelen te treffen. Afstanden en zonering.

5. Mijn slotstelling is dat de maatschappelijke acceptatie van bestrijdingsmiddelen schromelijk overschat wordt en dat het tij niet meer te keren is.

Stichting Bollenboos

20 mei 2014